

MARKS : 100

TIME : 3 hrs

Instructions :-

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.

Question 1) Solve any two of the following questions. (20)

- a) Explain the meaning of rural development and write its objectives.
- b) Briefly explain rural development schemes.
- c) Explain the concept and importance of rural development.

Question 2) Solve any two questions from the following. (20)

- a) What is rural society? State its characteristics.
- b) Explain how rural society differs from urban society.
- c) Write the definition and nature of rural society.

Question 3) Solve any two questions from the following. (20)

- a) State the definition and characteristics of family.
- b) What is caste? Write its characteristics.
- c) Explain the advantages and disadvantages of nuclear family system.

Question 4) Solve any two questions from the following. (20)

- a) What is social change? Write the barriers to social change.
- b) State the importance of people's participation in rural development.
- c) Explain the role of NGOs in social change.

Question 5) Write notes. (any two) (20)

- a) Nature of rural development
- b) Difference between caste system and class system
- c) Functions of family
- d) Defects of caste system

MARKS : 100

TIME : 3 hrs

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण.

प्रश्न 1) खालिलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)

अ) ग्रामीण विकासाचा अर्थ सांगा व त्याची उद्दिष्ट्ये लिहा.

ब) ग्रामीण विकासाच्या योजना थोडक्यात सांगा.

क) ग्रामीण विकासाची संकल्पना व महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालिलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)

अ) ग्रामीण समाज म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) ग्रामीण समाज शहरी समाजापासून कसा वेगळा आहे ते स्पष्ट करा.

क) ग्रामीण समाजाच्या व्याख्या व स्वरूप लिहा.

प्रश्न 3) खालिलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)

अ) कुटुंबाच्या व्याख्या व वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) जात म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्ट्ये लिहा.

क) विभक्त कुटुंब पद्धतीचे फायदे तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालिलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)

अ) सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय ? सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे लिहा.

ब) लोकसहभागे ग्रामीण विकासातील महत्व सांगा.

क) सामाजिक परिवर्तनातील स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (20)

अ) ग्रामीण विकासाचे स्वरूप

ब) जाती व्यवस्था व वर्ग व्यवस्था फरक

क) कुटुंबाची कार्ये

ड) जाती व्यवस्थेचे दोष